

Predstavitev izbranih projektov

3. javni poziv LAS DBK

CLLD 2021 – 2027

September 2026

Na 3. javni poziv LAS Dolenjska in Bela krajina za izbor projektov, ki se bodo v programskem obdobju 2021–2027 sofinancirali iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), je prispelo 20 vlog. Na podlagi ocen ocenjevalne komisije in razpoložljivih sredstev je bilo izbranih 10 projektov v skupni višini 800.000,00 EUR.

Naziv projekta	Vlagatelj/nosilec projekta	Partnerji	Ukrep	Sofinanciranje
KAL - dediščina ki povezuje	ov štiblc	Kmetija Malerič, Uroš Malerič - nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Zavod Novo mesto OŠ Milke Šobar-Nataše, Črnomelj	4	42.103,49
Trajnostno učenje v naravi podeželja	metija Kastelic	Osnovna šola Toneta Pavčka, Osnovna šola Mirna Društvo podeželske mladine Mirna Peč	1	97.009,83
Medena skupnost znanja	ela	Vrtec Ciciban Novo mesto, enota Najdihojca Promo atelje Mikec, tiskanje promocijskega materiala, Sašo Mikec s. p.	5	44.357,60
Urejen Terapevtski, Razvojni in Inkluzivni Prostor	omelj	Varstveno delovni center Črnomelj Aktivni z Zdenko, Zdenka Kavčič s. p.	5	119.929,72
Nadgradnja in ureditev Župančičeve poti	Bela krajina	Krajevna skupnost Dragatuš RINA, gostinstvo, turizem in trgovina, d. o. o. KMS MALERIČ, proizvodnja in storitve d. o. o. Športno turistično društvo Vinica	4	90.446,07
Izboljšanje sobivanja človeka z dobrom	Zavod RS za varstvo narave, OE Novo mesto	Rihard Zupančič – nosilec DDK, Društvo za ohranjanje mokrišč	4	54.834,86

Lep mi je vrtec ograjen - dom krajanov Adlešiči	KS Adlešiči	Prostovoljsko gasilsko društvo Adlešiči, KOLPA'S podjetje za proizvodnjo, trgovino, gostinstvo in servis d. o. o.	3	114.308,45
Česen in zelišča za prihodnost	VŠ GRM Novo mesto	Alenka Kukman s. p. Zdenka Jeršin, MATY d. o. o. Podružnica Stari trg ob Kolpi	1	58.463,23
Revitalizacija mlina v Vavti vasi	Občina Straža	Turistično društvo Straža	4	120.000,00
Druženje s konji za zdrav življenjski slog	Klub za konjski šport Šentjernej	Zavod za kulturo, šport in turizem Šentjernej Amazing horses, gostinstvo in turizem d. o. o. Zavod za dobro počutje Magnolija	3	58.546,76
SKUPAJ				800.000,00

PREDSTAVITEV IZBRANIH PROJEKTOV

1. KAL - dediščina ki povezuje

Nosilec: Zavod Belinov štiblc

Partnerji: Kmetija Malerič, Uroš Malerič - nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Zavod Novo mesto, OŠ Milke Šobar-Nataše, Črnomelj

Projekt povezuje naravno in kulturno dediščino kalov s sodobnimi potrebami podeželja na območju Bele krajine in Mestne občine Novo mesto. V okviru projekta bosta urejena dva kala in vrtna mlakuža, vzpostavljeni krožni tematski izleti »KAL-ture« ter pripravljena strokovna izobraževanja, delavnice, predavanja, priručnik in promocijske vsebine. Urejeni kali bodo namenjeni ohranjanju biodiverzitete, prikazu sonaravnega kmetovanja, izobraževanju, rekreaciji in razvoju zelenega turizma.

Poseben poudarek bo namenjen vključevanju ranljivih skupin, katerih člani bodo sodelovali pri dejavnostih kot enakovredni soustvarjalci, pridobivali nova znanja in krepili povezanost z lokalnim okoljem. Projekt bo prispeval k oživitvi kalov kot pomembnih elementov kulturne krajine, tesnejšemu povezovanju kmetijstva, izobraževanja in turizma ter večji prepoznavnosti območja kot trajnostne in vključujoče destinacije.

2. Trajnostno učenje v naravi podeželja

Nosilec: Ekološka kmetija Kastelic

Partnerji: Osnovna šola Toneta Pavčka, Osnovna šola Mirna, Društvo podeželske mladine Mirna Peč

Projekt Trajnostno učenje v naravi podeželja je namenjen ponovnemu povezovanju otrok, mladih in drugih prebivalcev z naravo, kmetijstvom ter lokalno pridelavo hrane. Na Ekološki kmetiji Kastelic bo vzpostavljen učni poligon s tematskimi točkami, kot so zelenjavni in zeliščni vrt, sadovnjak, čutna pot, prostor za živalmi in učni prostor. OŠ Toneta Pavčka bo uredila tudi šolski vrt z igrali in didaktičnimi pripomočki.

V okviru projekta bodo razviti in preizkušeni izobraževalni programi ter izvedene praktične delavnice za otroke, mlade, starše in ranljive skupine. Posebna pozornost bo namenjena otrokom s posebnimi potrebami, spodbujanju zdravega življenjskega sloga ter zmanjševanju pretirane uporabe tehnologije. Pripravljene bodo izobraževalne table in videovsebine, Društvo podeželske mladine Mirna Peč pa bo z didaktičnimi maketami kmetijstvo predstavljalo tudi na različnih dogodkih.

Projekt povezuje ekološko kmetijo, osnovni šoli in podeželsko mladino ter združuje praktično učenje, medgeneracijsko sodelovanje in sodobne načine ozaveščanja. Prispeval bo k boljšemu poznavanju trajnostnega kmetijstva in lokalne samooskrbe, večjemu zanimanju mladih za podeželje ter razvoju novih izobraževalnih dejavnosti na kmetiji. Učni poligon, šolski vrt in razvite vsebine bodo ostali v uporabi tudi po zaključku projekta.

3. Medena skupnost znanja

Nosilec: Zavod Čebela

Partnerji: Vrtec Ciciban Novo mesto, enota Najdihojca, Promo atelje Mikec, tiskanje promocijskega materiala, Sašo Mikec s. p.

Projekt Medena skupnost znanja je namenjen ohranjanju in prenosu lokalnega podeželskega znanja o čebelah, medovitih in zdravih rastlinah, zeliščih, medu, vosku, semenih, glini, domači obrti ter naravnih materialih. Projekt bo povezal Zavod Čebela, Vrtec Ciciban Novo mesto in Promo atelje Mikec ter vzpostavil vključujoč model izkustvenega in medgeneracijskega učenja.

V okviru projekta bodo zbrane lokalne zgodbe, recepti, prakse in spomini čebelarjev, zeliščarjev, rokodelcev, starejših prebivalcev in drugih nosilcev znanja. Izvedenih bo najmanj 24 praktičnih delavnic za otroke, mlade, starejše, ženske na podeželju, brezposelne in druge ranljive skupine. Udeleženci bodo spoznavali čebele in opraševalce, pripravljali zeliščne izdelke, izdelke iz voska in gline, semenske kroglice ter hotele za žuželke.

Na podlagi zbranega znanja in delavnic bo razvitih najmanj deset novih učnih, skupnostnih in turističnih produktov oziroma programov, med njimi program Od cveta do medu, naravoslovni dan za šole, medoviti spominek, model medgeneracijske delavnice ter prilagojene vsebine za gibalno ovirane in slabovidne. V najmanj treh občinah bodo vzpostavljene medovite učne točke z zasaditvami medovitih rastlin, hoteli za oprasovalce, učnimi označitvami in digitalnimi vsebinami, dostopnimi prek QR-kod.

Projekt bo prispeval k ohranjanju lokalnega znanja in biotske raznovrstnosti, večji okoljski ozaveščenosti ter aktivnejšemu vključevanju različnih generacij in ranljivih skupin v življenje skupnosti. Razviti programi in učne točke bodo po zaključku projekta ostali v uporabi šolam, vrtcem, društvom, domovom za starejše in drugim lokalnim skupnostim.

4. Urejen Terapevtski, Razvojni in Inkluzivni Prostor

Nosilec: Občina Črnomelj

Partnerji: Varstveno delovni center Črnomelj, Aktivni z Zdenko, Zdenka Kavčič s. p.

Projekt Urejen Terapevtski, Razvojni in Inkluzivni Prostor – UTRIP je namenjen preoblikovanju degradiranega območja Majerja v Črnomlju v dostopen in vključujoč javni prostor za druženje, rekreacijo ter terapevtske dejavnosti. Obstoječa pešpot od VDC Črnomelj do sotočja Dobljčice in Lahinje bo nadgrajena z urbano opremo, terapevtskim parkom s sedmimi energijskimi točkami, drevoredom sibirske cedre, lesenimi igrali in inkluzivno gugalnico za otroke s posebnimi potrebami.

V VDC Črnomelj bo urejena multisenzorna soba, namenjena izboljšanju počutja, koncentracije in senzornega vključevanja oseb z motnjami v duševnem in telesnem razvoju. Vzpostavljeni bodo tudi pogoji za izvajanje ustvarjalno-terapevtskih delavnic oblikovanja gline. Projekt bo dopolnjen z delavnicami čuječnosti, gozdne terapije, vadbami v naravi ter dejavnostmi za vrtčevske otroke, uporabnike VDC in lokalno skupnost.

Projekt povezuje Občino Črnomelj, VDC Črnomelj in izvajalko programov Aktivni z Zdenko. Prispeval bo k večji socialni vključenosti ranljivih skupin, medgeneracijskemu povezovanju ter izboljšanju kakovosti življenja prebivalcev Bele krajine. Urejeni prostor bo javno dostopen, razvite terapevtske in vključujoče vsebine pa se bodo izvajale tudi po zaključku projekta.

5. Nadgradnja in ureditev Župančičeve poti

Nosilec: RIC Bela krajina

Partnerji: Krajevna skupnost Dragatuš, RINA, gostinstvo, turizem in trgovina, d. o. o., KMS Maletič, proizvodnja in storitve d. o. o., Športno turistično društvo Vinica

Projekt Nadgradnja in ureditev Župančičeve poti je namenjen ohranjanju in sodobni predstavitvi kulturne in naravne dediščine, povezane z življenjem in ustvarjanjem Otona Župančiča. V okviru projekta bodo obnovljeni vodnjak v Dragatušu, izvir Dobroč z okolico ter Župančičeva soba v Župančičevem hramu, kjer bo vzpostavljena dvojezična razstava o pesnikovem življenju, delu in povezanosti z Belo krajino.

Župančičeva pohodna pot med Dragatušem in Vinico bo nadgrajena z novimi usmerjevalnimi in razlagalnimi tablam, ugankami, skulpturama Otona Župančiča ter QR-kodami z zvočnimi in izobraževalnimi vsebinami. Za spodbujanje trajnostne mobilnosti bodo obiskovalcem na voljo tudi navadna in električna kolesa. Digitalne vsebine bodo izboljšale dostopnost dediščine otrokom, mladim, starejšim, slabovidnim in drugim ranljivim skupinam.

Projekt bo dopolnjen z vodnikom po Župančičevi poti, promocijskimi filmi in fotografijami, digitalno kampanjo ter zaključnim dogodkom z vodenim pohodom in kulturnim programom v okviru Župančičevega leta 2028. Prispeval bo k boljši dostopnosti in interpretaciji dediščine, večji prepoznavnosti Bele krajine, povezovanju lokalnih ponudnikov ter razvoju trajnostnih turističnih in izobraževalnih programov.

6. Izboljšanje sobivanja človeka z bobrom

Nosilec: Zavod RS za varstvo narave

Partnerji: Rihard Zupančič – nosilec DDK, Društvo za ohranjanje mokrišč

Projekt Izboljšanje sobivanja človeka z bobrom – SoBOBER naslavlja izzive, ki jih na območju Dolenjske in Bele krajine prinaša širjenje bobra. Ta pomembna zavarovana vrsta prispeva k nastajanju mokrišč, večji biotski raznovrstnosti in izboljšanju vodnih ekosistemov, hkrati pa lahko povzroča škodo na kmetijskih zemljiščih, drevju in infrastrukturi ter vpliva na poplavno varnost.

V okviru projekta bodo spremljali razširjenost bobra, evidentirali bobrišča, jezove in nastalo škodo ter dopolnili obstoječe podatkovne zbirke. Na izbranih lokacijah bodo izvedli praktične ukrepe za preprečevanje konfliktov, kot so zaščita dreves in kmetijskih površin, zasaditev obrežne zarasti ter nadzorovano zniževanje bobrovih jezov. Pripravili bodo tudi informativne table in brošuro, izvedli delavnice, predavanja, naravoslovne dneve ter osrednji dogodek Bobrov dan.

Projekt bo kmetom, lastnikom zemljišč, upravljavcem vodotokov in lokalnim skupnostim ponudil konkretna znanja in rešitve za zmanjševanje škode. Z vključevanjem strokovnih institucij, lokalnih prebivalcev in drugih deležnikov bo prispeval k boljšemu razumevanju ekološke vloge bobra, ohranjanju njegovih habitatov ter dolgoročnemu in uravnoteženemu sobivanju človeka z naravo.

7. Lep mi je vrtec ograjen - dom krajanov Adlešiči

Nosilec: KS Adlešiči

Partnerji: Prostovoljsko gasilsko društvo Adlešiči, KOLPA'S podjetje za proizvodnjo, trgovino, gostinstvo in servis d. o. o.

Projekt Lep mi je vrtec ograjen – Dom krajanov Adlešiči je namenjen celoviti prenovi edinega javnega skupnostnega prostora za prebivalce 18 vasi Krajevne skupnosti Adlešiči. V okviru projekta bodo posodobljeni večnamenska dvorana in oder, zamenjana dotrajana okna in vrata ter prenovljene sanitarije, vključno z ureditvijo sanitarij za gibalno ovirane osebe. Prenovljene bodo tudi sanitarije v kletnih prostorih, ki jih uporablja PGD Adlešiči.

Obstoječa kuhinja bo preurejena v sodoben večnamenski prostor za kulinarčne delavnice, sestanke in pripravo pogostitev. V njej bodo potekale delavnice priprave belokranjskih jedi in lokalnih izdelkov, s katerimi bodo ohranjali prehransko dediščino ter razvili nova turistična produkta Okusi Kolpe in Belokranjski kmetijski dan.

Prenovljeni prostori bodo namenjeni tudi redni vadbi, programom za starejše, delavnicam za otroke, predavanjem o zdravju ter kulturnim in družabnim dogodkom. Projekt povezuje Krajevno skupnost Adlešiči, PGD Adlešiči in podjetje Kolpa's ter bo prispeval k medgeneracijskemu povezovanju, večji socialni vključenosti, ohranjanju lokalne dediščine in razvoju turistične ponudbe ob Kolpi. Dom krajanov bo tako postal sodoben, dostopen in živahen prostor srečevanja za domačine in obiskovalce.

8. Česen in zelišča za prihodnost

Nosilec: VŠ GRM Novo mesto

Partnerji: Alenka Kukman, s. p., Zdenka Jeršin, MATY d. o. o., Podružnica Stari trg ob Kolpi

Projekt Česen in zelišča za prihodnost je usmerjen v spodbujanje ekološke pridelave česna in zelišč, trajnostnega kmetovanja ter razvoja inovativnih lokalnih izdelkov z višjo dodano vrednostjo. V okviru projekta bo vzpostavljen vzorčni nasad, ki bo namenjen prikazu okolju prijaznih načinov pridelave ter praktičnemu izobraževanju različnih ciljnih skupin. Izvedene bodo delavnice s področja trajnostnega kmetovanja, predelave pridelkov in lokalne samooskrbe, s katerimi bodo udeleženci pridobili nova znanja in uporabne praktične izkušnje.

Pomemben del projekta bo namenjen tudi razvoju novih izdelkov, kot so fermentirani črni česen, medenjaki s črnim česnom, aromatično olje ter zeliščno-česnova omaka. Projekt bo prispeval k večji prepoznavnosti in uporabi lokalno pridelanih surovin, prenosu znanja med različnimi generacijami ter tesnejšemu povezovanju pridelovalcev, predelovalcev in izobraževalnih ustanov. Z vključevanjem ranljivih skupin bo hkrati spodbujal njihovo aktivno sodelovanje, pridobivanje novih znanj in večjo vključenost v lokalno okolje.

9. Revitalizacija mlina v Vavti vasi

Nosilec: Občina Straža

Partnerji: Turistično društvo Straža

Projekt Revitalizacija mlina v Vavti vasi je namenjen ohranitvi pomembnega objekta kulturne dediščine ter njegovi preobrazbi v sodoben kulturno-izobraževalni, turistični in skupnostni prostor. V okviru projekta bo celovito obnovljeno pritličje mlina, urejene bodo instalacije, tehnične napeljave in odprti prostor, objekt pa bo opremljen tudi z ohranjenimi in restavriranimi elementi mlinarske dediščine.

Poseben poudarek bo namenjen dostopnosti za ranljive skupine. Z ureditvijo klančine za gibalno ovirane osebe in namestitvijo slušne zanke bo omogočeno enakopravnejše vključevanje vseh obiskovalcev. V obnovljenem prostoru bodo potekale kulturne, izobraževalne, turistične in medgeneracijske dejavnosti, namenjene lokalnim prebivalcem, šolam, društvom, starejšim, mladim in obiskovalcem širšega območja LAS.

Projekt bo vključeval tudi stalno razstavo z digitalnimi in videovsebinami ter razvoj kulturno-turističnega produkta Od setve do kruha, ki bo povezoval kmetijsko pridelavo, mlinarstvo in dediščino peke kruha. Razviti bodo še dodatni kulturno-turistični programi, kot so delavnice peke kruha, literarni in tematski večeri. Projekt bo prispeval k ohranjanju tradicionalnih znanj, večji prepoznavnosti območja ob reki Krki, povezovanju lokalnih deležnikov ter razvoju trajnostnega turizma.

10. Druženje s konji za zdrav življenjski slog

Nosilec: Klub za konjski šport Šentjernej

Partnerji: Zavod za kulturo, šport in turizem Šentjernej, Amazing horses, gostinstvo in turizem, d. o. o., Zavod za dobro počutje Magnolija

Projekt Druženje s konji za zdrav življenjski slog povezuje konjerejsko dediščino, trajnostni turizem, izobraževanje in socialno vključevanje. V okviru projekta bo obnovljen osrednji del hipodroma v Šentjerneju, urejeno odvodnjavanje ter vzpostavljen sistem zbiranja in ponovne uporabe deževnice za vzdrževanje površin. Izboljšani bodo tudi pogoji za oskrbo konj in varno izvajanje športnih, turističnih, izobraževalnih ter družabnih dejavnosti.

Razvita bosta nova turistična produkta Festival konj in narave Dolenjske in Bele krajine ter Konjeniška doživetja Dolenjske – od tradicije do dobrega počutja, ki bosta povezovala konjenišтво, naravo, lokalno dediščino in ponudnike z območja LAS. Za njuno predstavitev in promocijo bo vzpostavljena nova spletna stran, izvedena pa bosta tudi otvoritveni in zaključni dogodek.

Pomemben del projekta bo program Dan s konjem, v okviru katerega bodo potekale doživljajske delavnice za otroke in starejše ter naravoslovni dnevi za osnovnošolce. Udeleženci bodo spoznavali življenje in oskrbo konj, odgovoren odnos do živali in narave ter pomen gibanja, sodelovanja in zdravega življenjskega sloga. Projekt bo prispeval k večji prepoznavnosti konjeniške dediščine, medgeneracijskemu povezovanju, aktivnemu preživljanju prostega časa in razvoju trajnostne turistične ponudbe na območju Dolenjske in Bele krajine.